

From: EK-voorzitter <voorzitter@eerstekamer.nl>
Date: Thursday, September 4, 2025, 9:04 AM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Subject: FW: Brief t.b.v. behandeling Asielnoodmaatregelenwet

Attachments:

20250903 Brief Asielwetgeving Eerste Kamer.pdf

Van: MVVN <info@mvvn.nl>
Verzonden: woensdag 3 september 2025 23:30
Aan: info@mvvn.nl
Onderwerp: Brief t.b.v. behandeling Asielnoodmaatregelenwet

U ontvangt niet vaak e-mail van info@mvvn.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Geachte leden van de Eerste Kamer,

A.s. dinsdag staat op de eerste plenaire vergadering van dit vergaderjaar staat de Asielnoodmaatregelenwet op de agenda. Namens onze voorzitter stuur ik u bijgaande brief met onze aandachtspunten voor de behandeling van deze wetgeving.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Bestuursadviseur MVVN

van Ostadestraat 49 D 1072SN Amsterdam
Metro 52 of tram 3, 12, 24 halte De Pijp

E: info@mvvn.nl
W: <http://www.mvvn.nl>

MVVN
van Ostadestraat 49 D
1072SN Amsterdam
info@mvvn.nl

Eerste Kamer
t.a.v. leden van de Eerste Kamer
(per mail benaderd)
Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag

Amsterdam, 3 september 2025

Geachte Eerste Kamerleden,

Op donderdag 3 juli 2025 vond, voorafgaand aan de stemronde in de Tweede Kamer over het hele pakket aan Asielwetgeving, een debat plaats over de kinderen van ouders die slachtoffer zijn geworden van de 'toeslagaffaire'. De toeslagaffaire (2005–2019) kon ontstaan in een tijd waarin politici zich lieten leiden door gevoelens in plaats van feiten. Systemen kregen voorrang, terwijl oog voor de menselijke maat ontbrak. Door de toeslagenaffaire zijn 60.000 kinderen geraakt, met ingrijpende gevolgen als armoede, stress en in sommige gevallen zelfs uithuisplaatsing.

Er zijn inmiddels talloze rapporten verschenen, vol lessen en aanbevelingen. Toch blijkt dat we als samenleving nog veel te leren hebben. Dat werd opnieuw duidelijk na dit debat. Tijdens de stemmingen zagen we parallellen met toen. Veel politici namen beslissingen zonder te luisteren naar waarschuwingen van uitvoeringsorganisaties en hechtten onvoldoende waarde aan inspraak en gelijke behandeling van burgers. Destijds klonk "we moeten fraudeurs aanpakken" voor velen logisch. Nu weten we welke desastreuze gevolgen dat heeft gehad. Vandaag horen we vergelijkbare redeneringen: *"illegaal is illegaal"* of *"mensen moeten eerst een eigen huis hebben voordat zij hun gezin mogen laten overkomen"*. Ook dit klinkt op het eerste gehoor logisch. Maar achter zulke uitspraken en deze wetswijzigingen gaan grote menselijke gevolgen schuil. Deze mensen kloppen bij ons als MVVN aan met hun hulpvragen.

MVVN is opgericht in 1982 en is één van de eerste zelforganisaties van Marokkaanse vrouwen in Nederland en maakt onderdeel uit van de feministische zwarte, migranten, vluchtelingen vrouwenbeweging, ook wel bekend als ZMV. Het doel van MVVN is het versterken van de maatschappelijke (rechts)positie van (migrantenvrouwen). MVVN vindt het belangrijk steeds te werken vanuit de concrete levenservaring van vrouwen. Vanuit haar/hun ervaringen ontstaat een analyse van de situatie waar de vrouwen in kwestie in verkeren en kunnen de oorzaken worden vastgesteld die (rechts)ongelijkheid veroorzaken. We geven gevraagd en ongevraagd advies.

Jaarlijks ontvangen we een paar honderd hulpvragen over uiteenlopende onderwerpen, van familierecht tot opvoedvragen. Vragen over huisvesting en scheiden. Op deze manier komen ook vragen van vrouwen zonder (zelfstandige) verblijfsvergunning op ons pad.

In de deze brief lichten wij de gevolgen toe die wij zien, aan de hand van vragen en antwoorden.

Strafbaarstelling ongedocumenteerden & hulpverleners

Zonder verblijfsstatus in Nederland

Mensen zonder geldige verblijfsstatus bevinden zich vaak in een kwetsbare en ingewikkelde situatie. Wie asiel aanvraagt en wordt afgewezen, moet officieel zo snel mogelijk vertrekken. In werkelijkheid blijkt dat soms onmogelijk. Ook gaat het politieke debat er aan voorbij dat er mensen zijn die door andere situaties hier zonder de juiste papieren verblijven. Denk hierbij aan gezinsmigranten bij wie de procedure hapert, de arbeidsmigrant die door is blijven werken waarvan het visum is verlopen, en anderen die ergens in de procedure vast is gelopen. Op het spreekuur van MVVN ontmoeten we regelmatig mensen die onbedoeld “zonder papieren” in Nederland verblijven.

Op ander plekken in de maatschappij zijn deze mensen slechts nauwelijks zichtbaar, maar ze zijn er wel. Tijdens de Pride voer een boot mee vol mensen zonder verblijfsstatus. Velen van hen vroegen ooit asiel aan, maar kregen een negatieve beslissing. Sommigen konden hun LHBTQI+-identiteit niet voldoende aantonen, anderen liepen vast door (onbedoelde) fouten of tekorten van de procedure. Toch delen zij één overtuiging: liever onzichtbaar leven in Nederland dan terugkeren naar een land waar hun geaardheid verboden is en hun leven gevaar loopt.

Er zijn ook mensen uit oorlogsgebieden of uit landen zonder erkende overheid. Vaak leidt hun aanvraag wel tot bescherming, maar niet altijd. Wat betekent het als iemand “terug moet” naar Afghanistan of Somalië? Nederland erkent de Taliban niet als wettige regering; daardoor zijn er geen reisdocumenten om uitzetting te regelen. En in Somalië woedt al sinds de jaren '90 een burgeroorlog, zonder functionerende centrale staat of ambassade. Voor wie geen papieren bezit of wiens identiteit wordt betwijfeld, is terugkeer een onmogelijke opdracht.

Waarom maken we ons het meeste zorgen om deze groep?

Mensen zonder papieren zijn onzichtbaar: ze zijn druk aan het overleven door bijvoorbeeld huizen schoon te maken, te klussen, op de kinderen te passen of te zwoegen in de afwaskeuken. Ze werken wanneer huiseigenaren of ouders aan het werk zijn en ontlasten hen.

Als deze mensen van de ene op de andere dag strafbaar zijn, puur alleen om hun status, dan worden ze direct kwetsbaar voor uitbuiting, intimidatie en geweld. Deze mensen worden vogelvrij verklaard. Wat als de huishoudelijke hulp of oppas seksueel misbruikt wordt? Naar wie kan deze persoon dan naar toe voor bescherming? En als de klusjesman wordt gevraagd om ineens ook verdachte pakketjes rond te brengen? Kan die dan nee zeggen? Of is dreigen met hen aangeven als illegaal voldoende om iemand naar diens pijpen te laten dansen?

Dit is geen fictief 'wat als'-verhaal. Want we zien nu al dat ongedocumenteerden vaak slachtoffer zijn van uitbuiting. We zien dit bij au pairs, schoonmakers en sekswerkers, die al dan niet hier naartoe gelokt zijn met valse beloftes.

Het is ontzettend belangrijk dat de politie een veilige plek blijft voor slachtoffers van uitbuiting die weten te ontsnappen aan hun situatie. Wanneer we verblijf zonder de juiste papieren strafbaar gaan stellen, dan wordt de positie van deze mensen per definitie kwetsbaarder en creëren we ruimte voor echte daders die volledig vrijuit kunnen gaan.

Een klikcultuur

Stelt u zich voor dat deze wetgeving – waar wij geen voorstander van zijn – toch wordt aangenomen. Wat betekent dit voor de levens van betrokken gezinnen? Kinderen kunnen volgens internationale verdragen in ieder geval tot hun 18e naar school, soms langer, en hebben recht op zorg en basisvoorzieningen. Maar wat gebeurt er als klasgenoten of hun ouders weten dat een kind geen geldige verblijfsstatus heeft? Dan bestaat het risico dat ouders in detentie belanden, kinderen in pleeggezinnen terechtkomen. Of dat gezinnen voortdurend opgejaagd worden door meldingen uit de omgeving. En vergeet niet, deze mensen weten al dat klikken van burens of anderen mogelijk is. Gaan we dit nu nog verder promoten en normaliseren?

In onze samenleving zijn we terecht voorzichtiger geworden met het vastleggen van gevoelige gegevens, bijvoorbeeld via de AVG. Toch weten we dat informatie die voor één doel verzameld wordt, in de loop der tijd ook voor andere doeleinden gebruikt kan worden. Dat kan betekenen dat plekken die nu veilig lijken – zoals de huisarts of de school van een kind – hun veilige karakter verliezen zodra deze administratie wordt ingezet om ongedocumenteerden op te sporen.

Het is daarom terecht dat Carola Schouten, als burgemeester van Rotterdam, de vraag stelde: *“In wat voor land willen we leven?”*

Wie heeft er nog een politiek geheugen?

Met de naderende verkiezingen valt op dat dit inmiddels het derde kabinet op rij is dat de volle vier jaar niet uitzit. Deze korte zittingsduur van Kamerleden draagt bij aan een gebrekkig collectief geheugen in de Tweede Kamer.

Na de stemmingen over de asielwetgeving heeft de Tweede Kamer alsnog advies aan de Raad van State gevraagd over het amendement dat illegaliteit strafbaar wil maken. Echter, er is alleen advies gevraagd over de reikwijdte van het amendement. In 2011 heeft de Raad van State een volledig advies over strafbaarstellen van illegaliteit uitgebracht. Niemand leek zich dit te herinneren of heeft hiernaar verwezen.

U kunt het 2011-advies van de Raad van State hier nalezen: ([Advies Raad van State](#)).

Ook toen keurde de Tweede Kamer een wijziging van de Vreemdelingenwet goed, waarin illegaliteit strafbaar zou worden gesteld. In 2013 bekeek de Eerste Kamer deze kwestie: vrijwel alle uitvoeringsinstanties trokken aan de alarmbel, waarna het wetsvoorstel in 2014 terecht werd ingetrokken (Zie: [Behandeling Eerste Kamer](#)).

Tien jaar later blijkt dat de argumenten van alle betrokken partijen nog steeds overeenstemmen — terwijl de discussie, naar ons inziens door gebrek aan dossierkennis, terug blijft keren. De bezwaren van de uitvoeringsorganisaties zijn onveranderd, alleen zijn deze op dit onderdeel nu niet bevestigd. Ook het advies van de Raad van State is nog even accuraat.

Volstaan bestaande wetten niet?

Er wordt gesuggereerd dat nieuwe wetgeving nodig is omdat afgewezen asielzoekers onterecht in Nederland blijven. Dit beeld is onterecht. Personen die na een afgewezen asielaanvraag weigeren mee te werken, worden in de praktijk al regelmatig vastgezet. Er zijn daarnaast ook andere mogelijke instrumenten als een inreisverbod voor handen. Ook op andere manieren kunnen mensen in vreemdelingenbewaring terecht komen, bijvoorbeeld door controles op de werkplek, bij openbaar vervoer- of bij politiecontroles.

In de toelichting op de nieuwe wetgeving ontbreekt elke onderbouwing dat de bestaande wetgeving onvoldoende zou zijn. De omstandigheden voor mensen in detentie zijn verre van ideaal.

Op opvanglocaties waar hulp aan ongedocumenteerden wordt geboden blijkt daarbij vaak dat mensen die onterecht zijn afgewezen hun verhaal niet goed genoeg hebben kunnen doen. Een groot deel van deze mensen blijkt, met juiste begeleiding tijdens het proces, gewoon recht te hebben om hier te mogen blijven. Deze mensen krijgen straks geen kans meer. Ze lopen het risico in detentie gezet te worden op het moment dat ze weer een voet over de drempel zetten bij de IND.

Waarom mensen helpen strafbaar maken?

Sinds de stemmingen in de Tweede Kamer op 1 en 3 juli raken we niet uitgepraat over het strafbaar worden van hulp bieden aan ongedocumenteerden in de vorm van eten, bescherming, medische hulp of onderdak. De mensen zonder de juiste papieren zouden hard getroffen kunnen worden omdat ook de hulpbieders strafbaar worden.

Veel vrijwilligers van kerken en seculiere opvanginstellingen zullen het herkennen: je wilt je inzetten voor één van de meest kwetsbare groepen, je werkt mee aan opvang, voedselvoorziening, medische zorg of ander noden. Iemand om papieren vragen is niet altijd noodzakelijk. Het zou dan ook absurd zijn als eten of een slaapplek aanbieden strafbaar wordt. Wij proberen ons voor te stellen hoe Nederland er uit gaat zien wanneer het helpen van mensen zonder geldige papieren strafbaar wordt. Een hypothetische situatie uitvergroten helpt hierbij. Stel dat je buurvrouw of collega onwel wordt, dan is onze natuurlijke neiging om te helpen en een arts te bellen. Maar als deze persoon niet de juiste papieren heeft dan is helpen, en dus de dokter bellen, strafbaar. Niet helpen gaat niet alleen tegen onze intuïtie en menselijkheid in, maar helpen betekent mogelijke vervolging. Maar iemand in nood niet helpen kan ook verwijtbaar zijn en vervolging opleveren. Alleen deze hypothetische situatie zegt genoeg over de ondeugdelijke manier waarop deze wetgeving in elkaar zit.

Kind- & ouderhereniging en andere zorgpunten

Hoe leggen we dit straks uit aan de kinderen?

Ook over andere delen van de wetgeving maken we ons zorgen. We lichten hierbij de obstakels uit die worden opgeworpen voor het herenigen van kinderen met hun ouders. De nieuwe asielwetgeving maakt gezinshereniging moeilijker. Als één van de ouders asiel heeft aangevraagd en deze aanvraag is toegewezen, mag deze niet direct zijn gezin laten komen. Hij of zij moet eerst een eigen huis hebben en voldoende verdienen. Daarnaast is er een wachttijd van 2 jaar.

Ook als een kind *alleen* naar Nederland is gekomen, moet het twee jaar wachten voordat het herenigd kan worden met de ouders. Stelt u zich voor dat uw eigen kinderen, als u die heeft, het twee jaar of langer zonder u als ouder moeten redden. In een vreemd land, zonder vertrouwde vrienden, familie, gewoonten of omgeving. De ouders die hun kind alleen laten vluchten uit een oorlogssituatie, doen dit uit wanhoop. De primaire reactie bij ouders wanneer er gevaar dreigt, is om hun kinderen als eerste in veiligheid te brengen. Door oorlog worden gezinnen verscheurd, niet ieder gezin heeft de middelen of mogelijkheden om samen te vluchten uit een oorlog. Van rechtswege als overheid organiseren dat kinderen minimaal twee jaar langer van hun ouders gescheiden blijven is onacceptabel. Wanneer ouders en kinderen samen kunnen leven, dan vinden ze veel sneller hun plek in onze samenleving. Kinderen hebben een stabielere jeugd, zullen het beter doen op school en later op hun werk. Menselijker beleid levert de hele maatschappij daarom meer op.

Als Nederland hebben we het Kinderrechtenverdrag ondertekend, omdat we het belangrijk en noodzakelijk vinden dat kinderen opgroeien bij hun ouders, veilig zijn en hun ouders dichtbij hebben om voor hen te zorgen. In het verdrag is opgenomen dat als kinderen van hun ouders gescheiden zijn landen met spoed zich moeten inzetten om kinderen weer veilig bij hun ouders te laten zijn. De kinderen hebben dan ook het recht om hun ouders weer snel te zien, twee jaar openthoud in niet uitlegbaar aan de kinderen. De kinderen in kwestie zijn niet gehoord bij het wijzigen van de wetgeving. MVVN vindt het belangrijk voor hen op te komen en dringt aan hun perspectief mee te nemen bij uw beslissingen en hun rechten te respecteren.

Kinderen horen niet in de opvang

Een ander onderwerp waar in dezelfde week over beslist is door de Tweede Kamer is het afschaffen van urgentie voor statushouders.

We zijn blij dat de Tweede Kamer in juli gehoor heeft gegeven aan de oproep "*Urgentie voor alle dakloze mensen*" en gezinnen prioriteit geeft bij woningtoewijzing. Kinderen horen immers niet op straat of in de opvang. Tegelijkertijd heeft de Kamer in dezelfde week besloten de urgentie voor statushouders af te schaffen. Hierdoor is de kans aanwezig dat kinderen langer in de asielopvang moeten verblijven, al dan niet op zogenaamde doorstroomlocaties. Kinderen van statushouders verdienen net zo goed een veilige plek met hun ouders. De gemaakte keuzes laten duidelijk de zondebokpolitiek van dit kabinet zien en leiden tot discriminatoir beleid. Wij rekenen op de Eerste Kamer om dit recht te zetten en te zorgen dat alle kinderen, ook kinderen van statushouders, prioriteit krijgen bij hun gemeente.

Tweestatusenstelsel

Met de nieuwe asielwetgeving wordt het tweestatusenstelsel ingevoerd. Als asiel is toegekend kan dit voor een korte termijn of langere termijn zijn. Het tweestatusenstelsel in deze asielwetgeving is echter niet nieuw. Eerder kende Nederland een vergelijkbaar stelsel, dat werd afgeschaft omdat het weinig opleverde. In de tussentijd is er in het asielstelsel veel veranderd. Een belangrijk verschil is dat van asielzoekers veel meer wordt gevraagd, zoals verplichte inburgering inclusief een examen over taal, cultuur en de Nederlandse samenleving.

Tegelijkertijd biedt de wet geen zekerheid meer dat mensen voor langere tijd mogen blijven. Hoe kun je van mensen verlangen te investeren in hun toekomst als er geen garantie is dat zij hier een bestaan kunnen opbouwen? Het is alsof je iemand een beroepsopleiding laat volgen, terwijl de kans bestaat dat hij of zij het beroep nooit mag uitoefenen. Niet alleen werk en opleiding worden onzekerder, het hele bestaan van mensen wordt op drijfzand gebouwd.

Is alles straks uitvoerbaar?

Bij het publiceren van de wetgeving die voorligt kwam de Raad van State met het advies om deze niet bij de Tweede Kamer in te dienen. Er zijn diverse bezwaren na te lezen in het advies. Ook zijn er zorgen over de algehele uitvoerbaarheid van het gehele wetgevingspakket. Uitvoerende organisaties, zoals de IND en het COA, geven aan dat de wijzigingen omvangrijk zijn, zeker in combinatie met het Europese Asiel- en Migratiepact. In 2021 concludeerde de Tijdelijke Commissie Uitvoeringsorganisaties dat gebrekkige samenwerking tussen Tweede Kamer, ministeries en uitvoeringsorganisaties tot problemen leidt.

De Tweede Kamer heeft bij deze wetgeving onvoldoende geluisterd naar de uitvoerende organisaties en geen volledige uitvoeringstoetsen uit laten voeren. De IND heeft ook geen tijd of capaciteit om alle wijzigingen door te voeren. Met de genomen beslissingen in de Tweede Kamer blijkt dat er niet geleerd is van de aanbevelingen van de Tijdelijke Commissie Uitvoeringsorganisaties.

Waarom we het moeten hebben over de rechtstaat?

Wat zeer weinig aandacht krijgt is dat het gehele pakket aan maatregelen rechtstatelijk bedroevend slecht in elkaar zit. Een “staatsrechtelijke modderpoel” was een treffende omschrijving van Mirjam Bikker over deze laatste week in de Tweede Kamer. MVVN ziet veel stoere praat in de Tweede Kamer, veel symboolpolitiek, maar vooral gebrek aan kennis, ervaring en logisch inzicht. De discussie werd beïnvloed door de op komst zijnde verkiezingsstrijd en gaat ten koste van goede wetgeving.

Wij vragen ons oprecht af of er een Kafkaëske situatie gaat ontstaan. Als we de toelichting van het amendement lezen over de strafbaastelling zien we dat het artikel doelt op de groep die de asielprocedure heeft doorlopen en hierin niet succesvol is geweest. Deze afkadering is echter niet in het artikel zelf opgenomen. De letterlijke test van het artikel gaat over iedereen die weet dat die niet de juiste papieren heeft. Maar iedere asielzoeker die Nederland bereikt weet dat die nog niet de juiste papieren heeft om hier te mogen verblijven. Daarom reis je zo snel mogelijk naar het

aanmeldcentrum. Kan iedereen onderweg of voor de deur nu opgepakt worden omdat die strafbaar is? We zijn bij MVVN geen juristen, maar vragen ons wel af of mensen straks überhaupt nog asiel kunnen aanvragen?

Spreadingswet

Naast onze aanbevelingen met betrekking tot de asielwetgeving blikken we alvast vooruit. De afgelopen maanden hoorden we tijdens verschillende debatten dat een aantal politieke partijen de Spreadingswet zo snel mogelijk willen intrekken, liefst voor de verkiezingen. De Spreadingswet is hard nodig om de leefbaarheid in het aanmeldcentrum en Ter Apel te vergroten. De Spreadingswet werkt in de praktijk goed. Het intrekken ervan lijkt vooral een politiek spel richting de verkiezingen. We roepen alle partijen op om daar niet in mee te gaan en wetten die goed functioneren niet ter discussie te stellen. Er is genoeg werk te doen aan het repareren van de opstopping in de opvang en huisvesting van vluchtelingen. Daarom, vragen wij u: Houd de Spreadingswet in tact.

Wat wij wensen voor Nederland

Hoe zien wij de toekomst graag tegemoet?

MVVN roept, net als meer dan 100 andere maatschappelijke organisaties, op om deze asielwetten te stoppen. We willen wonen in een land waar;

- Iedereen die wordt uitgebuit en/ of mishandeld veilig naar de politie kan;
- Alle slachtoffers van seksueel geweld aangifte kunnen doen, zonder risico's;
- Kinderen opgroeien bij hun eigen ouders;
- Mensen die niets verkeerd doen niet in de gevangenis belanden.;
- Mensen helpen vanzelfsprekend is;
- We omkijken naar mensen in een kwetsbare positie;
- De rechtstaat wordt gekoesterd en beschermd.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Voorzitter

MVVN